

РЕШЕНИЕ

№ 16965

гр. София, 04.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 28 състав, в
публично заседание на 18.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Антони Йорданов

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **11303** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба от К. И. А., действащ в качеството си на председател на Арбитражен съд при Сдружение „Съюз на арбитрите в България“ срещу задължителни указания, дадени от министъра на правосъдието, обективирани в писмо с изх. № 94-00-112/25.09.2025 г., с които на основание чл. 52, ал. 5 от Закона за арбитража (ЗА), на жалбоподателя е указано да спазва чл. 12, ал. 5 от Правилника на Арбитражен съд при „Съюз на арбитрите в България“ (Правилника), както и да спазва стриктно чл. 22, Глава пета от Закона за арбитража (ЗА), във връзка с равнопоставеността на страните при разглеждане на арбитражното дело.

По същество твърденията са за недействителност на оспорвания акт, постановен при липса на компетентност на административния орган, допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалния закон, липса на фактическа и правна обоснованост и в противоречие с целта на закона. В съдебно заседание поддържа жалбата така, както е предявена. Моли съда да отмени изцяло задължителните указания като незаконосъобразни. Не претендира разноски.

Ответникът – министър на правосъдието, чрез процесуалния си представител, оспорва жалбата и моли съда я остави без разглеждане като недопустима, евентуално да се произнесе с решение, с което да я отхвърли като неоснователна и недоказана. Подробни съображения излага в писмени бележки по същество на спора. Моли при евентуално уважаване на жалбата, претендираното адвокатско възнаграждение да бъде определено от съда под минималния размер, предвиден в Наредба № 1/2004 г. за адвокатските възнаграждения. Не претендира разноски.

Софийска градска прокуратура, редовно призована не изпраща представител и не изразява становище.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и писмените доказателства събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

От приложените по делото доказателства се установява, че производството пред Министерство на правосъдието (МП) е започнало с постъпил сигнал с рег. № 94-00-112 от 17.06.2025 г. от дружеството „ДЕЛКОЛАДА“ ООД, представлявано от управителя Г. Г., в който били изложени оплаквания срещу Арбитражен съд при Сдружение „Съюз на арбитрите в България“ (АС при САБ) за нарушаване правото на защита на сигналоподателя по вътрешно арбитражно дело (ВАД) № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ.

Във връзка с постъпилния сигнал е издадена заповед № ИЗСВ-01-155/20.06.2025 г. на министъра на правосъдието, с която е възложена проверка по ВАД № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ по документи и на място в съда. В заповедта са определени инспекторите от Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт (ИЗСС), на които е възложен контролът и срокът за осъществяване на проверката.

Копие на заповедта е изпратена и заведена в деловодството на АС при САБ с вх. № 20250623151500 на 23.06.2025 г.

С писмо вх. № 94-00-112/23.07.2025 г., подписано от председателя на АС при САБ, в МП е постъпило копие на ВАД № 9 по описа за 2023г. на АС при САБ.

В хода на проверката е установено, че ВАД № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ, било образувано по искова молба, подадена от бившия съдружник на Г. Г. - А. П.. Предмет на исквата молба бил спор относно паричен заем, предоставен от А. П., в качеството му на физическо лице, на „ДЕКОЛАДА“ ООД, представлявано заедно и поотделно от управителите Г. Г. и А. П.. Арбитражното споразумение било включено в анекс към договора за заем, подписан само от А. П. в качеството му на управител на дружеството – ответник. Във връзка с изложените в сигнала твърдения, че за образуваното арбитражно дело и издаденият въз основа на решението изпълнителен лист срещу „ДЕЛКОЛАДА“ ООД, управителят Г. Г. разбрал от уведомление на ЧСИ и че за арбитражното дело не е уведомено дружеството на посочения в Търговския регистър (ТР) адрес на управление, била извършена проверка на документите по представеното копие на ВАД № 9 от инспекторите на ИЗСВ. От прегледа им се установило, че всички съобщения по делото са изпращани на адрес, който съвпада с личния адрес на ищеца – А. П., а не на официалния адрес на дружеството по ТР. Това довело до липса на реално уведомяване на другия управител - Г. Г., а оттам и до нарушаване на правото му на защита. В тази връзка, проверяващите заключили, че А. П. е допуснал процесуално нарушение, като е изпращал съобщения до адрес, който не е официалният адрес на дружеството. Този порок, апропо, е установен и в Решение № 99 от 07.04.2025г. ВКС, с което решение се отменя по предявения от „ДЕЛКОЛАДА“ ООД, представлявано от управителя Г. Г., срещу А. П. иск с правно основание чл. 47, ал. 1, т. 4 ЗМТА арбитражно решение № 08-08-23-009-2023/08.08.2023 г., постановено по ВАД № 9 по описа за 2023г. на АС при САБ поради необезпечаване на процесуалното право на участие в арбитражното производство на „ДЕЛКОЛАДА“ ООД /л. 24/.

За резултата от извършената проверка, както и за констатираните по време на проверката нарушения на разпоредби, установени в Правилника и ЗА е съставен Протокол от двамата инспектори от ИЗСВ, със съдържащо се в него предложение да бъдат издадени задължителни указания до председателя на АС при САБ, който е и докладчик по ВАД № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ.

Протоколът е представен на министъра на правосъдието с докладна записка с рег. № 94-00-

112/1.5.09.2025 г. от главния инспектор на ИЗСВ, като същият е одобрен с резолюция на министъра.

Въз основа на констатациите на проверяващите и техните предложения, министърът на правосъдието е издал задължителни указания до председателя на АС при САБ, който е и докладчик по ВАД № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ, обективирани в писмо изх. № 94-00-112/25.09.2025 г.

С разпореждане от 31.10.2025 г., съдът е задължил министъра на правосъдието да представи доказателства за датата и начина на връчване на административния акт.

На 13.11.2025 г. ответникът е представил доказателства, от които е видно, че задължителните указания са изпратени по пощата с писмо изх. № 94-00-112/25.09.2025 г., като е уточнил че до момента няма установена практика указанията да се изпращат с обратна разписка или по друг начин, удостоверяващ датата на връчване, поради това, че липсва нормативно изискване за процедура на обжалване.

Жалбата срещу задължителните указания, обективирани в писмо с изх. № № 94-00-112/25.09.2025 г. е постъпила в съда с вх. № 26259 на 27.10.2025 г. чрез административния орган, като същата му е била изпратена по пощата на 20.10.2025 г. /пощенският плик е приложен на л. 10/.

За установяване на спорните факти по делото са приети относими писмени доказателства, съдържащи се в административната преписка, които ще бъдат обсъдени при формиране на правните изводи.

При така установената фактическа обстановка и след анализ на събраните доказателства и становищата на страните, съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е процесуално ДОПУСТИМА, като подадена в предвидения в чл. 140, ал. 1 АПК 2-месечен срок от лице, което има правен интерес от оспорването и е насочена срещу подлежащ на съдебен контрол за законосъобразност индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК.

Значението, което правото на жалба има при регулиране на административните правоотношения, несъмнено е особено съществено, поради което и законодателят е обвързал изпълнението на задължението по чл. 59, ал. 2, т. 7 АПК в акта да бъде посочено пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва с удължаване на срока за оспорване - със своеобразната санкция по чл. 140 от АПК (наименуван "Удължаване сроковете за обжалване при нередовно съобщаване"). Нормата предписва, че когато в административния акт или в съобщението за неговото издаване не е указано пред кой орган или в какъв срок може да се подаде жалба, съответният срок за обжалване по този дял се удължава на два месеца. Разпоредбата е създадена да гарантира в максимална степен правата на гражданите и организациите да оспорят административните актове, които ги засягат, като налага на административните органи да посочат точно всички правни възможности за обжалване на административните актове както по административен, така и по съдебен ред. Във връзка с регламентацията, дадена във визираните по-горе разпоредби, следва да се счете, че както липсата на указания, така и дадените непълни такива се явяват предпоставка за удължаване на срока за оспорване по смисъла на чл. 140, ал. 1 АПК, която е обща норма (в т. см. виж ТР № 6/30.06.2015 г. по тълк. д. № 4/2013 г. на ВАС - ОСС от I и II к.).

Според съществуващата практика въпросът за обжалваемостта на задължителните указания следва да се разглежда през призмата на общите принципи за съдебен контрол върху административните актове и специалните разпоредби на приложимите закони. В чл. 52, ал. 5 от ЗА не се съдържа изрична разпоредба относно обжалваемостта на задължителните указания. За разлика от нея, разпоредбите на чл. 52, ал. 6 и чл. 6 г, ал. 2 от същия закон изрично предвиждат, че решенията на министъра на правосъдието за заличаване или отказ за вписване на арбитраж

подлежат на обжалване по реда на АПК. Предвид това, отсъствието на такава разпоредба за указанията по чл. 52, ал. 5 от ЗА следва да се тълкува в светлината на общите принципи на административното производство. Съгласно чл. 120, ал. 2 от Конституцията на Р България и чл. 2, ал. 1 и 2 от АПК, всички административни актове, които засягат права, свободи или законни интереси на граждани или юридически лица, подлежат на съдебен контрол, освен ако със закон не е предвидено друго. Поради което и предвид установената практика, когато липсва изрична забрана или специален ред, се прилага общият ред по АПК.

Разгледана по същество, жалбата е НЕОСНОВАТЕЛНА по следните съображения:

Приложимата към процесния казус нормативна уредба се съдържа в Закона за арбитража (ЗМТА – загл. изм. на ЗА в ДВ, бр. 63 от 2025 г., в сила от 01.08.2025 г.).

Задължителните указания, обективирани в писмо с изх. № 94-00-112/25.09.2025 г. са издадени от компетентен административен орган - министъра на правосъдието и в пределите на неговите правомощия съгласно чл. 52, ал. 5 от ЗА. Писмото е подписано от заместник-министъра М. М. - С. съобразно заповед за заместване № ЛС-01-47/18.09.2025 г. на министъра на правосъдието, която е приложена към представената на съда административна преписка. Следва да се има предвид, че заместването е установена от закона възможност за временно осъществяване на „чужда компетентност“ от лице, заемащо длъжност „заместник“ на титуляра. Заместването се извършва в случаите, когато лицето, титуляр на правомощията, е в обективна невъзможност да ги изпълнява (поради отпуск, командировка, заболяване или друга обективна причина) и въз основа на изричен писмен акт за заместване за всеки конкретен случай (в т. см. виж ТР №4/22.02.2004 г. по д. № ТР-4/2002 г. на ОСС на ВАС). Предвид горното, съдът приема че за определения период от 21.09.2025 г. – 27.09.2025 г. вкл., заместващият М. М. – С. е изпълнява правомощията на замествания в пълен обем, като върши това от името на замествания административен орган, а именно - министъра на правосъдието.

Задължителните указания са издадени при спазване на установената от закона писмена форма. По силата на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК индивидуалният административен акт следва да съдържа задължително като реквизити фактически и правни основания за издаването му, т.е. да е мотивиран. Мотивите на административния акт представляват единство от фактическите и правни основания за издаването му и тяхното наличие позволява на адресата на акта да разбере волята на административния орган и да защити адекватно правата и интересите си. Мотивите имат съществено значение и за съда при осъществявания контрол за законосъобразност и липсата им възпрепятства този контрол и представлява самостоятелно основание за отмяна на издадения административен акт. Не е необходимо обаче да съвпадат по време издаването на административния акт и излагането на съображенията, по които административният орган е стигнал до едното или другото разрешение. Възможно е мотивите да предхождат издаването на акта и да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт (в т. см. виж ТР № 16 от 31.03.1975 г, ОСГК на ВС). Поради това, не могат да бъдат споделени доводите на жалбоподателя, че в оспорените задължителни указания липсват фактически основания и мотиви. Изрично в писмото на министъра е посочено, че се издават в резултат на извършена проверка от инспектори от ИЗСВ, обективирана в Протокол, при която са установени допуснатите от АС при САБ нарушения. Настоящият съдебен състав не споделя и твърденията на жалбоподателя, че има несъответствие между лицето, срещу което са направени констатациите и адресата на акта. Проверката е извършена по ВАД № 9 по описа за 2023 г. на АС при САБ, по което докладчик е председателят на АС при САБ. Писмото, с което се дават задължителните указания, е адресирано до К. И. в качеството му на председател на АС, като това е обосновано от факта, че именно той е решаващият орган, допуснал констатираните нарушения.

На следващо място, административният акт е издаден при липсата на допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени по смисъла на чл. 146, т. 3 от АПК и да обуславят отмяната му. Съдът поддържа мнението, че нарушението на процесуалните правила е съществено само тогава, когато е повлияло или е могло да повлияе върху крайното решение по същество на административния орган. Производството е започнало по подаден сигнал, образувана е административна преписка, с оглед възложената проверка са събрани необходимите доказателства и е извършен анализ на постъпилата информация. Жалбоподателят е уведомен за започване на административното производство, съгласно изискването по чл. 26, ал. 1 от АПК като му е осигурена възможност да участва в него, както и да изрази становище и да направи искания и възражения съгласно изискванията по чл. 34, ал. 1 и 3 от АПК. За констатациите от проверката е съставен протокол по чл. 52, ал. 4 от ЗА от инспекторите към ИЗСВ. С оглед установените факти и констатираните нарушения, е предложено на министъра на правосъдието да издаде задължителни указания до председателя на АС при САБ. Предвид изложеното, настоящият състав приема, че при постановяване на задължителните указания, обективирани в писмо с изх. № 94-00-112/25.09.2025 г., не са допуснати съществени процесуални нарушения, водещи до отмяната им.

Според разпоредбата на чл. 142, ал. 1 от АПК, съответствието на административния акт с материалния закон се преценява към момента на издаването му.

Оспорените указания на министъра на правосъдието са издадени на 25.09.2025 г. на основание чл. 52, ал. 5 от ЗА. Към датата на издаването им разпоредбата предвижда, че министърът на правосъдието упражнява контрол за спазването на този закон от арбитражните съдилища и от арбитражите чрез Инспектората към министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт. Контролът се осъществява чрез проверка, възложена със заповед на министъра, като в заповедта се определят обхватът на проверката, инспекторите и други релевантни обстоятелства. След приключване на проверката се съставя протокол, а министърът може да издава задължителни указания до арбитражния съд и арбитражите със срок за отстраняване на констатираните нарушения на разпоредбите на закона.

Законът за арбитража се прилага за арбитраж, основан на арбитражно споразумение. А. съд (АС) е компетентен да разгледа и реши спора между страни по гражданско правоотношение, възникнало по повод на имуществено благо. Арбитражната институция е недържавно учреждение, което администрира осъществяването на арбитраж по делата, възложени на институцията. Затова арбитражът има органи, както и Правилник, според който се разглеждат арбитражните дела. Правилно жалбоподателят е посочил, че Правилникът не е нормативен акт. Неговата задължителна сила по отношение на страните по спора се основава на тяхното съгласие да го възложат на арбитражната институция. Правилникът на АС включва избора на решаващия орган, основанието за компетентността на съда и цялата процедура, по която се води арбитражното производство и се постановява решението. В този смисъл, правилникът съдържа процедурните правила, по които ще се разглеждат и решават споровете между страните. Както бе посочено по-горе обаче, в нарушение на процесуалните правила, установени в своя Правилник (арг. от чл. 12, ал. 5 от него), АС при САБ, не е обезпечил процесуалното право на „ДЕЛКОЛАДА“ ООД, представлявано от управителя Г. Г., да участва в арбитражното производство, както предписва правната норма на чл. 22 от ЗА, която урежда един от основните процесуални принципи – процесуално равенство на страните и законността в арбитражното производство. В този смисъл е и решението на ВКС, който на основание чл. 47, ал. 1, т. 4 от ЗМДА (Наименованието на закона изм. на ЗА в ДВ, бр.

63 от 2025 г., в сила от 01.08.2025 г.) е отменил арбитражно решение № 08-08-23-009-2023/08.08.2023 г., постановено по арб.д. № 8/2023 г. С оглед на гореизложеното и предвид установеното със закон правомощие на министъра на правосъдието да упражнява контрол за спазването на закона от арбитражните съдилища и от арбитражите съобразно Глава осма от ЗА, настоящият съдебен състав приема, че административният акт е издаден в съответствие с материалния закон, при което наведените в противен смисъл доводи от жалбоподателя се явяват неоснователни.

Административният акт трябва да постига целта на закона в изпълнение и въз основа на който е издаден. В този смисъл, законовата цел се свързва с преследвания резултат, който следва да настъпи в обществените отношения. В конкретния случай, даването на задължителни предписания за подобряване на дейността на АС е част от средствата, с които министърът на правосъдието си служи, за да упражнява контрола, който му е възложен със ЗА именно за да се защитят интересите на участниците в арбитражните производства и за да се предотврати неизпълнението на задължения на АС, които биха им навредили. Поради което процесните задължителни указания на министъра на правосъдието съответстват и на целта на закона.

Предвид гореизложеното, настоящата съдебна инстанция намира, че така подадената жалба е неоснователна и като такава следва да бъде отхвърлена.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, II отделение, 28 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата от К. И. А., действащ в качеството си на председател на Арбитражен съд при Сдружение „Съюз на арбитражите в България“ срещу задължителни указания, дадени от министъра на правосъдието, обективирани в писмо с изх. № 94-00-112/25.09.2025 г.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

Препис от решението да се връчи на страните на основание чл.138 от АПК.

СЪДИЯ